

Ikonografija i genza svetaca zaštitnika Krčke biskupije

Mrakovčić, Dora

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:972416>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-09**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA POVIJEST UMJETNOSTI

IKONOGRAFIJA I GENEZA SVETACA ZAŠTITNIKA KRČKE BISKUPIJE

Diplomski rad

Studentica: Dora Mrakovčić

Mentor: dr. sc. Marina Vicelja-Matijašić, red. prof.

Rijeka, 2020.

Zahvala

Ponajprije zahvaljujem svojoj mentorici, dr.sc. Marini Vicelji-Matijašić na svim prijedlozima, konstruktivnim komentarima i usmjeravanjima tijekom pisanja diplomskog rada.

Također, posebne zahvale svim svećenicima na području Krčke biskupije na njihovoj susretljivosti, pristupačnosti i želji za pomoć. Posebno zahvaljujem vlč. Saši Ilijiću koji je od samog početka iskazao veliku želju za pomoć, ustupio mi sve dostupne materijale i nesebično sa mnom dijelio svoja znanja.

Hvala i svim mojim dragim prijateljima i cijeloj obitelji što uvijek stoje uz mene.

Najveća hvala mojim roditeljima koji nikada nisu sumnjali u mene.

Sadržaj

Sažetak	5
Ključne riječi	5
1. Uvod.....	6
2. Povijest Krčke biskupije.....	7
2. 1. Bivša Osorska biskupija	8
2. 2. Bivša Rapska biskupija	8
3. Zaštitnik i suzaštitnici Krčke biskupije	10
3. 1. Sveti Kvirin	10
3. 1. 1. Kult sv. Kvirina na otoku Krku	11
3. 1. 2. Relikvija sv. Kvirina.....	13
3. 2. Sveti Gaudencije.....	14
3. 2. 1 Kult sv. Gaudencija na otoku Cresu i Lošinju.....	15
3. 2. 2. Relikvija sv. Gaudencija.....	16
3. 3. Sveti Kristofor	17
3. 3. 1. Kult sv. Kristofora na otoku Rabu.....	18
3. 3. 2. Relikvija sv. Kristofora	20
4. Odabrana djela.....	21
4. 1. Sveti Kvirin	21
4. 1. 1. Kip sv. Kvirina, druga polovica 15. st., Krk.....	22
4. 1. 2. Frankopanska pala, 1477., riznica Katedrale Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk	23
4. 1. 4. Kruna cisterne providura Angela Gradeniga, 1558., Krk.....	26
4. 1. 6. Sv. Marija Magdalena, sv. Ivan Kristelj, sv. Grgur, Bogorodica s Djetetom, sv. Franjo, sv. Kvirin, 16. st., Franjevački samostan, Porat, Krk.....	29
4. 1. 7. Propovjedaonica, Mihovil Zierer, 1704. godine, katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk	30
4. 1. 8. Antependij, Paolo Veneziano, 14. stoljeće, Victoria and Albert Museum, London.....	31
4. 2. Sveti Gaudencije.....	32
4. 2. 1. Bogorodica s Djetetom, sv. Gaudencijem i sv. Nikolom s donatorima, Andrea Vicentino, druga polovica 16. stoljeća, katedrala Uzašašća Blažene Djevice Marije, Osor, Cres.....	33
4. 2. 2. Kip sv. Gaudencija, 15. st., crkva sv. Gaudencija, Osor	34
4. 2. 3. Oltarna pala sv. Gaudencija, F. Caracristi, 1868. godine, Crkva sv. Gaudencija, Osor, Cres	35
4. 2. 4. Sv. Franjo, sv. Gaudencije, sv. Bonaventura, sv. Klara, sv. Nikola, Baldassare d`Anna, kraj 16. stoljeća, Franjevački samostan, Nerezine, Lošinj	36

4. 2. 5. Sv. Gaudencije i sv. Longin, 17. st., župna crkva sv. Antuna Opata Pustinjaka, Veli Lošinj	37
4. 2. 6. Sv. Gaudencije, sv. Kvirin, sv. Kristofor, sv. Martin i sv. Josip, 19. stoljeće, župna crkva Male Gospe, Mali Lošinj	38
4. 2. 7. Poliptih sv. Lucije, oko 1350., Biskupija, Krk	39
4. 2. 8. Sacra Conversazione, početak 16. stoljeća, župna crkva sv. Trojstva, Baška	40
4. 3. Sveti Kristofor	42
4. 3. 1. Sveti Kristofor, druga polovica 17. stoljeća, župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab	43
4. 3. 2. Kip sv. Kristofora, Petar de Riboldis, 15. st., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab	44
4. 3. 3. Štukatura sv. Kristofora, Giacomo i Clemente Sommazzi, 1798. godina, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab	45
4. 3. 4. Sv. Kristofor, Juan Buscheta, 15. st., crkva sv. Antona Opata, Rab	46
4. 3. 5. Dijelovi poliptiha, Paolo Veneziano, sredina 14. stoljeća, sakralna zbirka crkve sv. Justine, Rab	47
4. 3. 6. Zvono s reljefnim prikazima Bogorodice s Kristom u naručju, sv. Kristofora i raspeća, 1601. godina, sakralna zbirna crkve sv. Justine, Rab	48
4. 3. 7. Kip sv. Kristofora, početak 17. stoljeća, crkva sv. Justine, Rab	49
4. 3. 8. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom, sv. Vincenzom Ferrerijem, sv. Jeronimom, sv. Antunom Padovanskim, sv. Alojzijem Gonzagom i sv. Ivanom Evanđelistom, Giovanni Scajari, 18. stoljeće, crkva sv. Križa, Rab	50
4. 3. 9. Poliptih Sv. Bernardina, Antonio i Bartolomeo Vivarini, 1458., crkva sv. Bernardina, Kampur, Rab	51
4. 3. 10. Bogorodica Bezgrješnog Začeca sa sv. Kristoforom i sv. Bernardinom, Mate Otoni Napoli, 1669., crkva sv. Bernardina, Kampur, Rab	52
4. 3. 11. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom i sv. Ivanom Krstiljem, župna crkva sv. Ivana Krstitelja, Lopar, Rab	53
4. 3.12. Bogorodica zaštitnica, sv. Sebastijan i sveci, Alvis Vivarini, 1486., župni ured, Cres ..	54
4. 3. 13. Triptih (sv. Kristofor, Bogorodica s Djetetom, sv. Sebastijan), druga polovica 15. stoljeća , župni ured, Beli, Cres	55
4. 3. 14. Sv. Nikola sa sv. Kristoforom, sv. Gaetanom iz Thiene, sv. Karlom Boromejskim i nepoznatim svecem, kraj 18. stoljeća, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk	56
5. Zaključak	57
Popis literature	58
Popis izvora	59
Popis ilustracija	60

Sažetak

U ovome diplomskom radu iscrpno su obrađeni sveci zaštitnici Krčke biskupije. Zaštitnik biskupije je sveti Kvirin, a suzaštitnici su sveti Gaudencije i sveti Kristofor. Na početku rada dana je kratka povijest Krčke biskupije koja se sastoji od nekadašnjih triju biskupija: Krčke, Osorske i Rapske. Nadalje, objašnjena je analiza podrijetla, nastanka i širenja kultova svetaca zaštitnika unutar povijesnog okvira. U glavnome je dijelu pomnije obrađena ikonografija svetaca zaštitnika na sačuvanim prikazima skulpture i slikarstva na području biskupije.

Cilj je rada bio istražiti i prezentirati djela s područja Krčke biskupije na kojima su spomenuti sveci prikazani. Do danas takvo sustavno istraživanje nije provedeno, a prezentirani su podatci u radu sakupljeni terenskim i arhivskim istraživanjem. U fokusu rada stoji ikonografska analiza svetaca koja je pokazala da se prikazi svetaca na području biskupije temelje na uopćenim ikonografskim formama i kanonima. Jedine specifičnosti koje se mogu prepoznati na određenima djelima jesu model grada Krka kao prepoznatljivi atribut sv. Kvirina i model grada Osora kao atribut sv. Gaudencija. Obrađeno je ukupno trideset djela. Sveti Kvirin prikazan je na sedam djela, sv. Gaudencije na osam djela, a sv. Kristofor na petnaest djela.

Ključne riječi

Krčka biskupija, sveti Kvirin, sveti Gaudencije, sveti Kristofor, Krk, Rab, Cres, Lošinj

1. Uvod

O cjelokupnoj prošlosti Krčke biskupije do danas puno se pisalo, no o njezinom svecu zaštitniku i suzaštitnicima vrlo malo. Do sada nije cjelovito istraženo nastajanje kultova i njihov razvoj tijekom povijesti. Ovim se radom nastojalo dati cjeloviti pregled svetaca zaštitnika Krčke biskupije i istražiti u kojoj se mjeri njihov lik prikazuje u umjetnosti. Temeljitim terenskim radom otkriveno je sveukupno trideset djela na području otoka Krka, Raba, Cresa i Lošinja. Neka su od djela obrađena u mnogim knjigama i znanstvenim člancima, dok druga nikada nisu objavljena. U arhivima župa vrlo je malo zapisa pa se teško može doznati povijest određenog djela. Postoje saznanja o postajanju nekolicine drugih djela na kojima se mogu pronaći prikazi svetaca, no to iziskuje dublje istraživanje. Polazna literatura za istraživanje bila je fotomonografija *Krčka biskupija – otoci žude za njegovim naukom*. Nadalje, korišteni su mnogi članci u kojima se govori o restauraciji i konzervaciji pojedinih djela. Također, određeni su autori u znanstvenim radovima ukratko pisali o štovanju određenog sveca na području biskupije.

Cilj je ovog rada bio istražiti značaj kultova svetaca zaštitnika na području biskupije i prezentirati djela na kojim su oni prikazani.

Na početku diplomskog rada obrađena je kratka povijest Krčke biskupije koja se sastoji od nekadašnjih triju biskupija: Krčke, Osorske i Rapske. Sv. Kvirin zaštitnik je nekadašnje Krčke biskupije i danas ujedinjenih biskupija. Sveti Gaudencije je suzaštitnik Krčke biskupije i zaštitnik nekadašnje Osorske biskupije. Sveti Kristofor je također suzaštitnik Krčke biskupije i zaštitnik nekadašnje Rapske biskupije.

U drugome su djelu rada iscrpno prezentirane vite svetaca zaštitnika. Također, obrađen je nastanak i širenje njihovih kultova te današnje štovanje na području biskupije.

U glavnom djelu rada prezentirano je terensko istraživanje. Radom je ustvrđeno da se na području biskupije nalazi trideset djela s prikazima svetaca. Najzastupljeniji je sveti Kristofor, a slijede ga sveti Gaudencije pa sveti Kvirin. Njihovi ikonografski prikazi temelje se na uopćenim kanonima, a jedine specifičnosti koje se mogu prepoznati jesu model grada Krka u rukama sv. Kvirina i model grada Osora u rukama sv. Gaudencija.

2. Povijest Krčke biskupije

Krčka je biskupija sastavljena od nekadašnjih triju biskupija: Krčke, Osorske i Rapske biskupije. Krčka biskupija u današnje vrijeme obuhvaća četiri velika kvarnerska otoka: Krk, Rab s dijelom Paga, Cres i Lošinj te niz malenih nastanjenih otoka u lošinjskom arhipelagu: Ilovik – Sv. Petar, Susak, Unije, Vele i Male Srakane.¹

Godina osnivanja Krčke biskupije do danas nije ustvrđena. Tijekom povijesti ona je pripadala raznim metropolijama, odnosno crkvenim pokrajinama.

Iz oskudnih sačuvanih podataka doznajemo da se Krčka biskupija prvi puta spominje 680. godine na saboru u Rimu s biskupom Andrijom. Nadalje, 827. godine na saboru u Mantovi spominje se u tvrdnji da ju je osnovao akvilejski patrijarh 579. godine.

Krajem 10. stoljeća nalazila se pod jurisdikcijom splitskog nadbiskupa-metropolite Dalmacije i primasa Hrvatske. Od splitske nadbiskupije odcijepljena je 1154. godine te je bulom pape Anastazija IV. pripojena novoosnovanoj zadarskoj nadbiskupiji. Već sljedeće, 1155. godine, s njom je pripala patrijarhu sa sjedištem u Gradu. Godine 1450. potpala je pod Veneciju koja je čitavi Jadran pretvorila u tzv. Venecijanski zaljev.²

Bulom pape Lava XII. 30. lipnja 1828. godine ukinute su Rapska i Osorska biskupija te su pripojene Krčkoj biskupiji. Do 1830. godine proširena Krčka biskupija ostala je po pravu sufraganstva i dalje podložna zadarskoj metropoliji. Papa Pio VIII. te je godine pridružuje goričkoj metropoliji, u čijem je sastavu bila sve do poslije Prvog svjetskog rata.

Područje bivše Osorske biskupije 1920. godine mirovnim ugovorom u Rapallu pripalo je Kraljevini Italiji. Crkveno je najprije došlo pod upravu novoosnovane riječke biskupije i zatim Bulom pape Pia XI. od 1932. godine bilo je pripojeno zadarskoj nadbiskupiji.³

Područje otoka Krka s Rabom i sjevernim djelom Paga pripalo je novoosnovanoj Jugoslaviji, a Krčka je biskupija od 1933. godine bila izravno podređena Svetoj Stolici.⁴

Zapadni kvarnerski otoci pripali su Jugoslaviji 1945. godine pa je koncem 1948. godine Sveta Stolica predala te otoke na upravljanje Krčkoj biskupiji. Dekretom Konzistorijalne kongregacije od 1963. godine zapadni kvarnerski otoci konačno su bili priključeni Krčkoj biskupiji. Službeni akt pripojenja i sjedinjena kvarnerskih otoka izveo je krčki biskup Josip Srebrnić 11. veljače 1963. godine.

¹ VELČIĆ Franjo, Krčka biskupija: danas i u prošlosti, Biskupijski ordinarijat, Krk, 2002., 15.

² Isto, 37.

³ Isto, 39.

⁴ Isto, 40.

Osnivanjem Riječke metropolije 1969. godine Krčka je biskupija postala sufraganskom biskupijom sjevernojadranske crkvene pokrajine.⁵

2. 1. Bivša Osorska biskupija

U oskudnim pisanim izvorima o tisućljetnoj prošlosti Osorske biskupije ne spominje se početak njezinog nastanka. Međutim, starokršćanska bazilika iz 6. stoljeća govori o organiziranoj kršćanskoj zajednici predvođenoj biskupom već u ranim razdobljima.⁶

Iz prvog je tisućljeća danas poznato tek nekoliko osorskih biskupa koji su sudjelovali na crkvenim saborima. Spominje se biskup Paulin koji je imenovan osorskim biskupom na sinodi u Saloni 530. godine. Legenda govori da je Osorska biskupija osnovana upravo na spomenutoj sinodi. Nadalje, spominje se biskup Lovro koji je bio sudionik na II. Nicejskom općem saboru 787. godine održanom u vrijeme pape Hadrijana I. Papa Ivan VIII. spominje 879. godine u svom pismu osorskog biskupa Dominika kada poziva dalmatinske biskupe da se svi zajedno vrate pod rimsku jurisdikciju. I na drugom Splitskom saboru 928. godine izrijekom se spominje Osorska biskupija, uz Krčku i Rapsku, kao podređena splitskoj metropoliji.⁷

Reorganizacijom biskupa u Istri i Dalmaciji, koju je poduzeo austrijski car Franjo I., te smrću posljednjeg osorskog biskupa Franja Petra Rakamarića 1815. godine, osorska je biskupija ostala bez biskupa sve do 1828. godine kada je bila ukinuta i pripojena Krčkoj biskupiji.⁸

2. 2. Bivša Rapska biskupija

Ne može se sa sigurnošću utvrditi početak nastanka Rapske biskupije. Tragovi kršćanstva na otoku Rabu povezuju se uz dvojicu svetaca, sv. Marina i sv. Lea. Klesari Marin i Leo za vrijeme Dioklecijanovih progona pobjegli su na drugu obalu Jadrana i tamo osnovali dvije zajednice. Zajednice su po njima prozване San Marino i San Leo. Legenda govori i da je

⁵ Isto, 41.

⁶ Isto, 52-53.

⁷ Isto, 56-57.

⁸ Isto, 65.

Marin sagradio crkvu u čast sv. Petra, što je kasnije potaknulo razvoj nastanka Repubblice di San Marino.⁹

Od biskupa koji su do danas ostali zapisani spominje se biskup Tacijana koji je bio aktivni sudionik Salonitanskih pokrajinskih crkvenih sabora 530. i 533. godine. Na tim su saborima sudjelovali svi biskupi dalmatinskih gradova pod predsjedanjem solinskog metropolita Honorija.¹⁰

Smatra se da je Rapska biskupija bila proširena najvjerojatnije na drugom Splitskom saboru održanom 928. godine, kada su dalmatinski biskupi tražili proširenje svojih teritorija izvan dotadašnjih biskupskih granica, i da je tada dobila otok Pag i jedan dio susjednog kopna.¹¹

Zadnji je rapski biskup prije ujedinjena triju biskupija bio Ivan Petar Galzigna od 1795. do 1823. godine.¹²

⁹ VELČIĆ Franjo, Povijesno-zemljopisni pregled Krčke biskupije, u: Krčka biskupija – otoci žude za njegovim naukom, Biskupija Krk, Krk, 2009., 9.

¹⁰ VELČIĆ, op. cit., 2002., 69.

¹¹ Isto, 73.

¹² Isto, 75.

3. Zaštitnik i suzaštitnici Krčke biskupije

Zaštitnik Krčke biskupije je sveti Kvirin, a suzaštitnici su sveti Gaudencije i sveti Kristofor.¹³

3. 1. Sveti Kvirin

Sveti je Kvirin bio biskup u Sisciji (Sisak) i sabarijski mučenik iz 4. stoljeća.¹⁴

Panonski mučenik sv. Kvirin zabilježen je u Jeronimijanskom martirologiju, a sačuvana je i legenda o njegovom mučeništvu iz druge polovice 4. stoljeća. Smatra se da je legenda sastavljena ili u Savariji ili u Prvoj Panoniji, a detaljno pripovijeda o događajima koji su utjecali na kasniji kult sv. Kvirina.

Mučeništvo sv. Kvirina započinje kada je bio uhićen u Sisciji i izveden pred siscijskog prezesa Maksima koji ga je pozvao da se žrtvuje bogovima, ponudivši mu svećeničku službu Jupitera. Sv. Kvirin to je odbio i bio bačen u zatvor odakle je, po zapovijedi siscijskog prezesa, bio odveden savarijskom prezesu Amanciju na suđenje. U teatru u centru Savarije odvijao se drugi dio javnog suđenja. Sv. Kvirin poslije osude sproveden je kroz sjeverna gradska vrata na cestu prema Skarabanciji¹⁵, za vrat mu je privezan kamen ručnoga mlina i tako je bio bačen s mosta u rijeku. Legenda kazuje da se vrlo dugo održavao na površini i razgovarao s onima koji su ga gledali.¹⁶ Njegovo je tijelo pronađeno blizu mjesta potonuća, a ondje se također nalazilo i mjesto molitve. Prvotna kršćanska zajednica iz Savarije vjerojatno se okupljala na mjestu gdje je pronađeno njegovo tijelo.¹⁷

Legenda nadalje spominje da je, zbog promjene statusa kršćana i slobodnog ispovijedanja vjera, u Savariji tijelo sv. Kvirina odloženo u bazilici kod Skarabancijskih vrata. Arheološkim nalazima može se potvrditi ovaj navod legende. Objekt koji se naziva bazilika sv. Kvirina pronađen je na lokalitetu kod Skarabancijskih vrata uz savarijski bedem. Nadalje, o postojanju

¹³ Isto, 17.

¹⁴BADURINA Anđelko, Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva i uvod u ikonologiju, Zagreb, 1985., 371.

¹⁵ LALOŠEVIĆ Vesna, BOTIĆ Katarina, Novi prilog proučavanju kulta sisačkog biskupa sv. Kvirina, u: *Finis Coronat Opus – zbornik radova posvećenik Mariji Buzov povodom 65. obljetnice života*, 2016., 108.

¹⁶ GALOVIĆ Tomislav, Sveti Kvirin i Krčka biskupija, u: *Krčki kalendar* 2013., 123.

¹⁷ LALOŠEVIĆ, BOTIĆ, op. cit., 2016., 108.

bazilike i raširenosti kulta sv. Kvirina u Savariji postoji i svjedočanstvo biskupa Martina iz Toursa s kraja 4. stoljeća koji je podrijetlom bio iz Savarije.¹⁸

Nakon 378. godine stanovništvo Skarabancije bilo je prisiljeno bježati iz nesigurnog područja Panonije zbog više od dvadeset godina stalnih provala barbara. Pobjegli su u Rim te su sa sobom odnijeli i relikvije sv. Kvirina.¹⁹ Tijelo sv. Kvirina položeno je tada u mauzoleju Platonija u Rimu, pokraj bazilike sv. Sebastijana u Via Appia. Mauzolej je kasnije preimenovan u Mausoleo di San Quirino.²⁰

U kasnoj antici dio je relikvija sv. Kvirina bio prenesen u Milano i Ravennu. Snažan kult sv. Kvirina u Italiji tada je došao i do Akvileje, Venecije i Cividalea.²¹

Blagdan sv. Kvirina, koji je ujedno dan mučeničke smrti, slavi se 4. lipnja. Sv. Kvirin zaštitnik je Sisačke i Krčke biskupije te Bečke metropolije. Štovan je u Porečko-pulskoj biskupiji, Zadarskoj nadbiskupiji te Zagrebačkoj i Đakovačko-osječkoj metropoliji. Također je suzaštitnik Republike San Marino.²²

3. 1. 1. Kult sv. Kvirina na otoku Krku

Ne može se sa sigurnošću utvrditi kako je došlo do razvoja kulta sv. Kvirina na otoku Krku.

Lingvist Petar Skok među prvima je u znanosti iznio tvrdnju da su kult sv. Kvirina na otok Krk donijeli kršćani koji su između 5. i 7. stoljeća pobjegli iz panonskog područja. Također tvrdi da su panonski Romani na Krk prenijeli i kosti sv. Kvirina i posvetili mu biskupijsku crkvu.

Hrvatski jezikoslovac Radoslav Katičić u knjizi *Litterarum studia* napominje da su kult sv. Kvirina na Krk donijele izbjeglice iz Siscije.²³

Crkveni povjesničar Franjo Velčić u fotomonografiji *Krčka biskupija* pristupa ovom pitanju vrlo oprezno. Velčić kazuje da se ne zna sa sigurnošću od kada se sv. Kvirin štuje u Krčkoj biskupiji, ali da je crkva sv. Kvirina u Krku materijalni dokaz da štovanje sveca potječe najkasnije iz 12. stoljeća.²⁴

¹⁸ Isto, 109.

¹⁹ Isto, 113.

²⁰ GALOVIĆ, op. cit., 2013., 123.

²¹ LALOŠEVIĆ, BOTIĆ, op. cit., 2016., 115.

²² GALOVIĆ, op. cit., 2013., 123.

²³ Isto, 124.

²⁴ VELČIĆ, op.cit., 2002., 7-8.

Josip Bratulić također iznosi tvrdnju o širenju kulta sv. Kvirina na krčkom području. Smatra da dolazi izravno iz Panonije krajem 9. stoljeća kada Mađari prodiru u to područje. Tvrdi da upravo tada kršćanska zajednica pronalazi boravište na otoku Krku.²⁵

Ivanka Petrović, pak, zaključuje da je prvotna Pasija sv. Kvirina nastala u kasnoantičko doba na panonskom području, ali ubrzo se njegov kult prenosi u Italiju. Napominje da se u Italiji kult proširio na području sjevera i Rima, a posebno je bio jak u Akvileji, Veneciji, Ravenni i Cividaleu. Posebno je bitan kult u Akvileji gdje je sv. Kvirin bio veoma štovan te je ušao u kanon akvilejskih svetaca i iz akvilejskih kodeksa prešao kasnije u druge talijanske i europske latinske rukopise.²⁶

Valja napomenuti da se u bazilici sv. Eufemije u Gradu kod Akvileje nalazi srebrni relikvijar iz 5. stoljeća s prikazom Krista s apostolima Petrom i Pavlom i parom svetaca koji su najvjerojatnije u trenutku nastanka relikvijara bili štovani u Akvileji. Među svecima spominje se i sv. Kvirin. Najvjerojatnije je relikvijar nakon seobe zbog langobardske invazije 568. godine prenesen u Grado.²⁷

Moguće je zaključiti da s osnutkom Krčke biskupije na otok stiže i kult sv. Kvirina. To se može ustvrditi ako se poveže podatak osnivanja Krčke biskupije od strane akvilejskog, to jest gradeškog patrijarha, s podatkom postojanja snažnog kulta sv. Kvirina u Akvileji.²⁸

Blagdan sv. Kvirina u Krčkoj biskupiji danas se slavi 4. lipnja. U gradu Krku svetkovinu sv. Kvirina najavljuje posebno zvonjenje. Dok se u gradu Krku održava svetkovina, diljem biskupije dan se slavi kao blagdan. Osim liturgijskog slavlja, u gradu Krku se održava i centralno svečano slavlje koje okuplja vjernike Krčke biskupije i veliki broj svećenstva iz drugih hrvatskih biskupija. Tijekom misnog slavlja u Krčkoj katedrali pjevaju se obrade himana sv. Kvirinu i tradicionalno se izlažu relikvije sveca u katedrali.

Pisani izvori ne govore ništa o načinu slavljenja svetkovine sv. Kvirina u Krčkoj biskupiji. Vjerojatno je da su se tijekom povijesti održavale procesije na sam blagdan, no danas se ta tradicija izgubila.²⁹

²⁵ GALOVIĆ, op. cit., 2013., 124.

²⁶ PETROVIĆ Ivanka, Siscijski biskup sveti Kvirin i panonska martirska hagiografija, u: *Antiquam fidem: Zbornik radova sa znanstvenog skupa Antiquam fidem*, Sisak, 2010.

²⁷ LALOŠEVIĆ, BOTIĆ, op.cit., 2016., 113.

²⁸ GALOVIĆ, op. cit., 2013., 125.

²⁹ Usmeno predao vlč. Saša Ilijć

3. 1. 2. Relikvija sv. Kvirina

Slika 1. Relikvijar sv. Kvirina, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Relikvijar sv. Kvirina čuva se u Krčkoj katedrali. Temeljem arhivskih podataka datira se najkasnije u 1625. godinu kada ih u vizitacijskom zapisniku navodi zadarski nadbiskup Ottaviano Garzadori. Relikvijar prvi spominje Piero Pazzi 1994. godine, smatrajući da je riječ o radu dubrovačkih radionica i datirajući ga u 16. stoljeće.

Prema natpisu na komadiću pergamene priloženom uz moći, relikvijju je donirao vojvoda Vilim V. Bavarski 1604. godine krčkom biskupu Giovanniju della Torreu i njegovoj katedrali. Sv. Kvirin prikazan je kao stariji bradati muškarac. Odjeven je u pontifikalni ornat, s mitrom na glavi i tek djelomično vidljivom kazulom ili pluvijalom. Na prsima biste staklena je theca uokvirena u kartušu koja omogućava pogled prema relikvijji. Relikvija u vidu komadića svečeve potkoljenice položena je na crveni jastučić, umotana u crveni rubac i ukrašena nizom malenih bisera i s nekoliko crvenih staklenih perli.³⁰

U krčkoj katedrali čuvaju se još dvije relikvije sv. Kvirina. Na jednom od dva sačuvana relikvijara stoji natpis I VEGLIOTTI AL LORO PATRONO A.D. 1936.

³⁰ CIKOVIĆ Danijel, Liturgijska oprema kaptolskih crkava otoka Krka u zapisniku pastoralne vizitacije biskupa Stefana Davida iz 1685. godine, Sveučilište u Zadru, doktorska disertacija, 2018.,82- 87.

3. 2. Sveti Gaudencije

Sveti Gaudencije bio je osorski biskup iz 11. stoljeću.³¹

Ne mogu se sa sigurnošću utvrditi mjesto i godina rođenja biskupa Gaudencija. Lokalna legenda prenosi da je rođen u Malom Tržiću, danas napuštenom selu smještenom blizu Osora. Također, smatra se da je svetac rođen prije 990. godine, budući da je kanonskim pravom mogao biti imenovan biskupom tek nakon navršene tridesete godine života, a to se dogodilo nakon 1018. godine, kada se u kronikama spominje opat Martin. Nije poznato ni iz kakve je obitelji potekao, osim da je podrijetlom iz osorskog naroda. U određenim spisima povezuje se sa creskom obitelji Godetivić/Gaudenntivić, koja je do 18. stoljeća osiromašila i izgubila plemstvo. Ta činjenica povezuje se s tvrdnjom splitske obitelji Radovčić/Gaudentius koja se smatra rodnom sv. Gaudencija. To bi značilo da Gaudencije potječe iz Splita. Ništa od navedenog nije moguće dokazati sa sigurnošću pa se zbog toga pripisuje kasnijim tradicijama. Iz onodobnih izvora nije moguće doznati mnogo ni o mladosti sv. Gaudencija. Hagiograf obavještava jedino da je i prije no što je postao biskupom bio posvećen Bogu.³²

Životopis sveca nedugo je nakon njegove smrti sastavio najvjerojatnije neki redovnik iz samostana Portus Novus pokraj Ancone. Taj je životopis rijedak primjer izvora gotovo suvremenih samom biskupu Gaudenciju. Na Cresu 1714. godine pronašao ga je isusovački erudit Filippo Riceputi u sklopu potrage za dokumentima za takozvani Ilirski muzej, zbirku pisanih izvora, koja je bila osnova za prikaz crkvene povijesti *Illyricum sacrum*.³³ Taj je anonimni autor zapisao kako je svetac njemu osobno i ostalim vjernicima pripovijedao svoje doživljaje.³⁴

Također, sv. Petar Damiani iz 11. stoljeća spominje ga u dvama svojim pismima. Odlomci se odnose na Gaudencijevo napuštanje biskupske stolice u Osoru i odlazak u samostan Portus Novus pokraj Ancone. U obama se pismima sv. Petar Damiani predstavlja kao Gaudencijev bliski prijatelj kojem je on pripovijedao o svojoj prošlosti.³⁵

Legenda govori da se događaj koji je odredio život sv. Gaudencija dogodio kada je odbio vjenčati jednog uglednog gradskog plemića s njegovom rođakinjom. Plemić je tada naoružan upao u crkvu, a biskup Gaudencije ga je iz nje izopćio. Vjenčanje se ipak održalo i zbog toga je sv. Gaudencije odlučio pobjeći u Rim. Došavši u Rim, papa Benedikt IX. odlučio ga je

³¹ BADURINA, op.cit., 1985., 237.

³² MILADINOV Marina, NIKOLIĆ Zrinka, Svetac i zmija, u: *Hrvatska revija* 2002/1, 60.

³³ Isto, 59.

³⁴ Isto, 60.

³⁵ Isto, 60.

poslati natrag u Osor. Na povratku prema svome rodnom kraju sv. Gaudencije primio je redovničke zavjete u benediktinskom samostanu Portus Novus u blizini Ancone. U tom je samostanu 31. svibnja 1044., nakon dvije godine boravka, i umro. Legenda govori da je njegovu svetost tada pokazala pobožna smrt i miomiris koji se izvio iz njegova tijela. Legende također spominju da je sv. Gaudencije činio čuda već tijekom svoga života jer je voda u njegovim ustima ponekad imala okus čistog vina.³⁶

Tek se u kasnijim stoljećima sv. Gaudencija počelo povezivati s pustinjačkim životom. Legenda kazuje da je sv. Gaudencije bio sljedbenik sv. Romualda iz Ravenne koji je osnovao nekoliko pustinjačkih zajednica iz kojih je kasnije izrastao kamaldonjanski red. Također, legenda spominje da se prije odlaska u Italiju sv. Gaudencije povukao u pećinu pod Televrinom na padini Osorčice i tamo živio asketskim životom.³⁷ Uz to se veže i druga legenda o tome kako je sv. Gaudencije zauvijek otjerao zmijske otrovnice sa Cresa i Lošinja jer se u spilji znao susretati u s njima. Spominje se i običaj da su lošinjski pomorci te stanovnici otoka Krka i Istre i Primorja uzimali kamenčić iz spilje na Osorščici zbog vjerovanja da su takvi kamenčići sigurna zaštita protiv zmijskog ugriza.³⁸

3. 2. 1 Kult sv. Gaudencija na otoku Cresu i Lošnju

Sv. Gaudencije danas se u Krčkoj biskupiji slavi 1. lipnja. Na njegov se blagdan u Osoru na otoku Cresu održava svečano misno slavlje i kasnije procesija u kojoj se nose njegove moći. Sarkofag s tijelom sveca tradicionalno se otvara jedino tom prigodom. Također, mnogi mještani cresko-lošinjskog otočja hodočaste toga dana od Malog Lošinja do Osora.³⁹

³⁶ Isto, 60.

³⁷ Isto, 61.

³⁸ Isto, 59.

³⁹ Usmeno predao vlč. Ivan Katunar

3. 2. 2. Relikvija sv. Gaudencija

Foto 2. Sarkofag sv. Gaudencija, župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Osor, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Tijelo sv. Gaudencija čuva se u mramornom sarkofagu na glavnome oltaru u exkatedralnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Osoru. Mramorni kovčeg dao je sagraditi biskup Šimun Gaudencije 1713. godine.

Legenda kazuje da je sto godina nakon njegov smrti more donijelo tijelo sv. Gaudencija u Osor. Tijelo se prvo čuvalo u drvenoj škrinji iz 14. stoljeća, koja se danas nalazi u sakralnoj zbirci u Osoru. Njegovo je tijelo tada bilo položeno u staroj bazilici sv. Marije izvan zidina. Kada je napuštena ta crkva, preneseno je u novosagrađenu malu crkvu sv. Gaudencija, a 1577. godine tijelo je smješteno u novu katedralu gdje se i danas čuva.⁴⁰

⁴⁰ VELČIĆ, op. cit., 2002., 60.

3. 3. Sveti Kristofor

Sveti Kristofor bio je mučenik iz Palestine iz 3. stoljeća.

Prva grčka legenda o sv. Kristoforu nastala je u 6. stoljeću u obliku kratke pasije, a prve europske verzije pasija zabilježene su u Francuskoj u 9. stoljeću. Prva latinska verzija legende Waltera od Speyera zabilježena je 983. godine. Tijekom vremena legende o sv. Kristoforu dopunjavale su se novim motivima u skladu sa suvremenim hagiografskim zakonitostima. Najpotpunija verzija legende o sv. Kristoforu zabilježena je u Zlatnoj legendi Jakova de Voragine. Zlatna legenda navodi da je sv. Kristofor rođen u 3. stoljeću u Kaananu kao sin lokalnog princa, a na majčine molitve upućene Djevici Mariji. Princ je sinu dao ime Offerus, Offro, Adokimus ili Reprebus i posvetio ga bogovima Mahmetu i Apolu.⁴¹

Legenda govori da je Kristofor bio čovjek visoka rasta i velike snage. Odlučio je pronaći i služiti najmoćnijem vladaru na svijetu. Najprije se pridružio jednom velikom kralju, no jednoga se dana kralj u strahu prekrizio kada je dvorski pjevač zapjevao o Sotoni. Kristofor se stoga zaputio u pronalazak Sotone te ga je pronašao na nekom pustom proplanku. Putovali su zajedno dok nisu došli do jednog raskrižja na kojem je stajao križ. Kristofor je opet shvatio da ne služi najmoćnijem vladaru kada se Sotona bojao poći dalje. Stoga je ostavio Sotonu i krenuo u daljnju potragu za najmoćnijim vladarom.⁴² Upoznao je tada pustinjaka sv. Babilasa od Antiohije koji mu je rekao da će najbolje služiti Kristu ako na Zemlji radi posao u kojem je najuspješniji. Sv. Babilas ga je istodobno učio o vjeri te naposljetku i pokrstio. Na nagovor sv. Babilasa Offeros je prenosio starije, nemoćne i putnike preko divlje rijeke. Jedne ga je noći probudilo dijete i zamolilo da ga prenese preko rijeke. Offeros je uzeo palmin štap, podigao dijete na ramena i zagazio u rijeku. No, svakim je korakom dijete postajalo sve teže, a rijeka sve nemirnija pa se Offerosu učinilo da će se i dijete i on utopiti. Stigavši, napokon, na drugu stranu rijeke, dijete mu reče da je na svojim ramenima nosio sve grijeha svijeta. Tada je dijete naredilo Offerosu da zabije svoj palmin štap u zemlju. Sljedećeg jutra štap je izrastao u palmu, procvjetao i donio plodove. Tek nakon toga čuda Offeros je prepoznao Krista. Prihvatio je Krista za svojeg gospodara kojemu će služiti i posvetio se širenju kršćanske vjere. Na otoku Samosu 251. godine pozvan je pred rimskog upravitelja koji ga je upitao tko je on. Sv. Kristofor odgovorio je da se nekada zvao Offeros, nosač, a sad se zove Kristoforos, Kristonoša, jer je sam nosio Krista. Rimski upravitelj bezuspješno je pokušavao slomiti

⁴¹ KUNČIĆ Meri, LADIĆ Zoran, Rabljani u tisućugodišnjem okrilju svetoga Kristofora, u: *Hrvatska revija*, 2003/2, 86.

⁴² BADURINA, op. cit., 1985., 354.

Kristoforovu vjeru pa je Kristofor tada podvrgnut mučenju. Legenda nadalje kazuje da su ga nakon mučenja vojnici odveli na stratište, gdje ga je gađalo četrdeset strijelaca. No, Božjim čudom sve su se strelice odbijale od njegova tijela. Upravitelj je tada naredio da se sv. Kristofora zatvori i muči te da mu se kasnije odrubi glava.⁴³

Sv. Kristofor zaštitnik je od raznih bolesti, vremenskih nepogoda, putnika, pomoraca i vrtlara. Zbog uvjerenja ljudi da onaj tko pogleda njegov lik toga dana neće umrijeti, česti su prikazi sv. Kristofora u srednjovjekovnome sakralnom slikarstvu i smještaj slika s njegovim prikazom na ulazu u crkve ili na gradskim vratima.⁴⁴

3. 3. 1. Kult sv. Kristofora na otoku Rabu

Izbor sv. Kristofora za zaštitnika nekadašnje Rapske biskupije uvjetovan je činjenicom da su Rabljani 809. godine dobili relikviju lubanje sv. Kristofora. Oko te relikvije tada se razvio snažan kult štovanja. Relikvija je bila poklon carigradske patrijaršije Rabu.⁴⁵

Pisani izvori kazuju da je štovanje sv. Kristofora među Rabljanima doživjelo svoj vrhunac u teškim vremenima od 11. do 14. stoljeća. Dokument rapskog biskupa Domana, nastao u drugoj polovici 11. stoljeća, svjedoči o snažnom kultu sv. Kristofora. U njemu je zapisano prvo od više čudotvornih djela što ih je sv. Kristofor učinio na otoku Rabu. Bilješke biskupa Domana poznate su iz prijepisa rapskoga biskupa Jurja Kostice iz 14. stoljeća. Tekst što ga je uredio Juraj Kostica u historiografiji danas je poznat kao *Miracula* ili *Historia sancti Christophori*.⁴⁶

Najraniji povijesni događaj koji Kostica opisuje u djelu jest normanska opsada grada 1074. godine. Spis navodi da je rapski biskup Doman naredio da se u gradsku kulu postavi glava sv. Kristofora. Tada je uslijedila i molitva gradskog svećenstva i puka upućena Bogu. Kada su nakon toga Normani počeli gađati gradske zidine katapultima i strelicama, nisu mogli oštetiti gradske zidine niti ozlijediti ljude. Naprotiv, svo bačeno kamenje i strelice vraćale bi se među Normane i ozljeđivale ih. Tada se normanski vojvoda odlučio pokloniti relikviji sv. Kristofora i sklopiti mir s Rabljanima.⁴⁷

Sljedeći povijesni događaj o kojem svjedoči Kostica dogodio se 1105. – 1107. godine, u doba kad su dalmatinski gradovi priznali vlast Kolomana. U to je doba kralj Koloman poslao veliku

⁴³ KUNČIĆ, LADIĆ, op. cit., 2003., 86.

⁴⁴ Isto, 85.

⁴⁵ Isto, 86.

⁴⁶ Isto, 86.

⁴⁷ Isto, 87.

vojsku na Dalmaciju s banom Ugrom na čelu. Ugarska vojska pripremala se tada s brodovljem osvojiti grad Rab. Brojčano slabiji Rabljani odlučili su pružiti otpor, uzdajući se u zaštitu svojega patrona sv. Kristofora. Ugri su bili poraženi, a Rabljani su to shvatili kao još jedno čudo sv. Kristofora.⁴⁸

Rab se opet našao u opasnosti nekoliko godina kasnije, kada je Koloman poslao svoju vojsku da obnovi ugarsku vlast u Dalmaciji. Na čelu ugarske vojske stajao je tada knez Sergije. Stanovništvo grada Raba ponovno se pomolilo sv. Kristoforu, a molitve su im i tada bile uslišane.

Sv. Kristofor, kazuje Kostica, već je više puta uspješno obranio i oslobodio Rab od neprijatelja, što govori o kontinuiranoj protektivnoj ulozi rapskog zaštitnika bez kojega bi Rabljani davno bili podvrgnuti nekom od osvajača.⁴⁹

Spomenuti događaji ostavili su velikog traga u pobožnosti građana otoka Raba i imali su veliki utjecali na razvoj kulta sv. Kristofora među stanovništvom. Tako je pobjeda nad Normanima 1074. godine utjecala na odluku biskupa Domane da se 9. svibnja svake godine slavi kao dies Victoriae. Prema toj odredbi, večer prije svi komunalni vijećnici, svećenici i puk sudjelovali su u večernjoj molitvi, a na sam dan 9. svibnja organizirale su se viteške igre u Varošu. Dan smrti sv. Kristofora također je zauzimao važno mjesto u liturgijskom kalendaru rapske biskupije. Dan mučeničke smrti sv. Kristofora 25. srpnja već se od srednjega vijeka slavi među rapskim vjernicima kao jedan od najsvečanijih blagdana. Danas se blagdan sv. Kristofora obilježava velikom svečanom crkvenom proslavom, procesijom s moćima, ali i organiziranjem natjecanja rapskih samostreličara.⁵⁰ S blagdanom sv. Kristofora povezana je i Rapska fjera, manifestaciju s dugom tradicijom, koja se održava od 1364. godine.

⁴⁸ Isto, 87.

⁴⁹ Isto, 87.

⁵⁰ Isto, 88.

3. 3. 2. Relikvija sv. Kristofora

Slika 3. Relikvijar sv. Kristofora., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Relikvijar s glavom sv. Kristofora nalazi se u Rapskoj exkatedrali. Relikvijar je teško datirati zbog različitih stilskih izgleda.⁵¹ Domijan ga datira u drugu polovicu 12. stoljeća i smatra da bi relikvijar mogao biti proizvod domaćih radionica.⁵²

Lubanja sv. Kristofora ukrašena je dijademom s dragim kamenjem i čuva se u drvenoj kutiji obloženoj izrezbarenim srebrom. Prema rapskom vjerovanju smatra se da je dijademu koja ukrašava lubanju darovala hrvatsko - ugarska kraljica Elizabeta Kotromanić.⁵³

Šatorasti poklopac relikvijara nije originalan. Napravljen je od pozlaćenog i srebrnog lima, a na njemu su prikazi Bogorodice, Krista na prijestolju, sv. Ivana Krstitelja, simboli evanđelista i sv. Kristofora pred kojima kleče s lijeve i desne strane muška i ženska figura donatora. Na relikvijaru u obliku prizme iskucane su scene iz života i mučeništva sv. Kristofora te prikazi drugih svetačkih figura i biskupa, od kojih su neki dijelovi u cijelosti zamijenjeni novima.⁵⁴

⁵¹ KNIEWALD Dragutin, Relikvijarij sv. Kristofora na Rabu, u: *Bogoslovna smotra* 18/2, 1930., 260.-264.

⁵² DOMIJAN Miljenko, Rab, grad umjetnosti, Barbat, Zagreb 2001., 138.

⁵³ KUNČIĆ, LADIĆ, op. cit., 2003., 86.

⁵⁴ DOMIJAN, op. cit., 2001., 137.

4. Odabrana djela

4. 1. Sveti Kvirin

Prikaz sv. Kvirina pronađen je na sedam djela na području Krčke biskupije. Šest djela nalaze se na otoku Krku, a jedno djelo smješteno je u Malom Lošnju. Tri djela smještena su u Katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, a riječ je o frankopanskoj pali iz 15. stoljeća, kipu sv. Kvirina iz 15. stoljeća i srebrnom reljefu s prikazom sv. Kvirina iz 16. stoljeća. U gradu Krku sv. Kvirin prikazan je i na kruni cisterne providura Angela Gradeniga iz 16. stoljeća. Na Košljunu, u franjevačkoj crkvi Navještenja Marijina na poliptihu iz 16. stoljeća također se može pronaći prikaz sv. Kvirina. Sv. Kvirin nalazi se i na poliptihu iz 16. stoljeća koji se u franjevačkom samostanu u Poratu. U župnoj crkvi u Malom Lošnju sv. Kvirin je prikazan na oltarnoj pali iz 19. stoljeća. Valja spomenuti i poliptih sv. Lucije iz 14. stoljeća, gdje određeni autori prepoznaju lik sv. Kvirina, dok se drugi ne slažu i govore da se radi o prikazu sv. Marka. Također, određeni autori prepoznaju lik sv. Kvirina i na propovjedaonici Krčke katedrale iz 18. stoljeća. Sv. Kvirin prikazan je na antependiju iz 14. stoljeća koji se danas čuva u Victoria and Albert Museum, a sve do 1964. godine nalazio se u Krčkoj katedrali.

Sv. Kvirin najčešće se prikazuje kao bradati biskup s pastirskim štapom odjeven u biskupijski ornat. Na nekim prikazima pojavljuje se s modelom grada Krka u rukama.

4. 1. 1. Kip sv. Kvirina, druga polovica 15. st., Krk

Slika 4. Kip sv. Kvirina, druga polovica 15. st., muzejski postav crkve sv. Kvirina, Krk

Skulptura sv. Kvirina nalazi se unutar muzejskog postava crkve sv. Kvirina. Stilskom analizom skulptura se povezuje s umjetnošću venecijanskog *quattrocenta*.

Sv. Kvirin prikazan je u punoj visini i u blagom kontrapostu iskoračuje lijevom nogom prema naprijed. Odjeven je u mitru, kazulu, rukavice i s pastirskim je štapom u lijevoj ruci, dok desnom rukom blagoslivlja. Ispod kazule, u donjoj zoni, nalazi se biskupova alba koja pada do samoga poda. Dijelovi biskupova ornata zlatne su boje, dok je alba tamnoljubičasta.⁵⁵

⁵⁵ CIKOVIĆ, op. cit., 2018., 148.

4. 1. 2. Frankopanska pala, 1477., riznica Katedrale Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Slika 5. Frankopanska pala, 1477., riznica Katedrale Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Pala se danas čuva u sakralnoj zbirici u crkvi sv. Kvirina, a izvorno se nalazila na glavnom oltaru Krčke katedrale. Naručio ju je hrvatski knez Ivan VII. Frankopan, a izradio ju 1477. godine Paulus Koler.⁵⁶

Pala je izrađena od pozlaćenog srebra i izvedena gotičkim stilom. Podijeljena je u dva registra, a u svakom je registru trinaest niša s prikazima svetaca. Prikazi svetaca u plitkom reljefu postavljeni su iznad istaknutih postamenata. Oba su središnja polja dvostruko šira od ostalih. U gornjem je smješten prikaz apokaliptične Marije, a u donjem Marijino krunjenje.⁵⁷ S desne strane gornjeg središnjeg polja nižu se sljedeći prikazi: anđeli adoranti, sv. Pavao, sv. Skolastika, sv. Ambrozije, sv. Grgur i sv. Mihovil arkandeo. Nalijevo, pak, od središnjeg prikaza: anđeli adoranti, sv. Petar, sv. Katarina Aleksandrijska, sv. Jeronim, sv. Benedikt i sv. Uršula. Donje središnje polje također flankiraju anđeli adoranti. Nadesno od središnjeg prikaza, odnosno anđela, nižu se: sv. Nikola, sv. Ivan Evanđelist, sv. Antun Padovanski, sv.

⁵⁶ VELČIĆ, op. cit., 2002., 32.

⁵⁷ Putevima Frankopana: Frankopanska baština u Primorsko-goranskoj županiji, Primorsko-goranska županija, Rijeka, 2018. 243-244.

Augustin i sv. Elizabeta Ugarska. Na suprotnu se stranu nižu: sv. Ivan Krstitelj, sv. Kvirin Sisački, Sv. Franjo Asiški, sv. Juraj te sv. Sebastijan.⁵⁸

⁵⁸ CIKOVIĆ, op. cit., 2018., 103.

4. 1. 3. Sveti Kvirin, 16. stoljeće, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Slika 6. Srebrni reljef sv. Kvirina, 16. stoljeće, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Sv. Kvirin prikazan je na jednom od srebrnih reljefa iz 16. stoljeća. Reljef se nalazi u Krčkoj katedrali.

Na drugim se reljefima nalaze prikazi uskrsnuća, Marijinog uznesenja i sv. Petra i sv. Pavla. Sv. Kvirin je bradat, s aureolom oko glave. U lijevoj ruci drži pastoral i knjigu, a desnom rukom blagoslivlja. Obučen je u kazulu, a ispod kazule nazire se biskupova alba. Desno, uz svečeve noge, nalazi se model Krčke katedrale.

4. 1. 4. Kruna cisterne providura Angela Gradeniga, 1558., Krk

Slika 7. Kruna cisterne providura Angela Gradeniga, 1558., Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Šesterostrana kruna cisterne izrađena je 1558. godine u vrijeme providura Angela Gredeniga. Sadrži šest reljefa. Na tri duže ploče nalaze se prikazi krilatog lava sv. Marka, sv. Kvirina i grb Angela Gradeniga s inicijalima providura. Jedna od kraćih ploča sadržava natpis, a dvije varijacije ukrasnog motiva festona.⁵⁹

Sv. Kvirin prikazan je u klasičnom kontraposnom stavu, odjeven je u tuniku koja prianja uz tijelo i zaogrnut je plaštom. Na glavi nosi šiljastu mitru. Lice je oštećeno, a sačuvan je ostatak brade. U lijevoj ruci drži model grada, dok u desnoj pridržava pastoral. Natpis kapitalom SANCTUS QUIRINUS pruža se lijevo i desno od svečeve glave.⁶⁰

⁵⁹ BRADANOVIĆ Marijan, Šesterostrana kruna cisterne krčkog providura Angela Gradeniga, u: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 40/1, 2005., 242

⁶⁰ Isto, 243.

4. 1. 5. Poliptih Bogorodice s Djetetom i svecima, Girolamo da Santa Croce, 16. stoljeće, Franjevačka crkva Navještenja Marijina, Košljun, Krk

Slika 8. Poliptih Bogorodice s Djetetom i svecima, Girolamo da Santa Croce, 16. stoljeće, Franjevačka crkva Navještenja Marijina, Košljun, Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Poliptih koji je izradio Girolamo da Santa Croce nalazi se na glavnom oltaru crkve franjevačkog samostanu na Košljunu. Naručen je 1535. godine, a novac za njegovu nabavu iskorišten je iz ostavštine Katarine udane Dandolo, kćeri posljednjega krčkog kneza Ivana VII. Frankopana.⁶¹

Poliptih je sastavljen od deset slika umetnutih unutar rezbarenog i pozlaćenog okvira. U središnjem polju prikazana je Bogorodica s Djetetom okružena s anđelima. Prizor odozdo promatraju sv. Bonaventura, sv. Franjo, sv. Ante Padovanski i sv. Ljudevit. Na bočnom polju

⁶¹ Tizian, Tintoretto, Veronese: veliki majstori renesanse - katalog, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2012, 112.

stoje sv. Katarina Aleksandrijska, sv. Kvirin i sv. Ivan Krstitelj. U desnom su sv. Josip, sv. Jeronim i sv. Elizabeta Ugarska. Iznad njih je naslikano Navještenje, u lijevom kvadratnom polju arkandeo Gabrijel, u desnom Bogorodica. U bazi poliptiha, u zoni predele, nalaze se četiri malene slike sa prizorima iz Bogorodičina života.⁶²

Sv. Kvirin u rukama drži model grada Krka i pastirski štap. Bradat je, nosi mitru, kazulu, rukavice i biskupijsku albu. Biskupijski ornat većinom je crvene, plave i bijele boje.

⁶² Isto, 112.

4. 1. 6. Sv. Marija Magdalena, sv. Ivan Kristitelj, sv. Grgur, Bogorodica s Djetetom, sv. Franjo, sv. Kvirin, 16. st., Franjevački samostan, Porat, Krk

Slika 9. Sv. Marija Magdalena, sv. Ivan Krstitelj, sv. Grgur, Bogorodica s Djetetom, sv. Franjo, sv. Kvirin, 16. st., Franjevački samostan, Porat, Krk

Poliptih je smješten na glavnom oltaru sv. Marije Magdalene u franjevačkom samostanu u Portu na otoku Krku. Poliptih se povezuje s venecijanskom radionicom Girolama da Santacrocea.

Središnje mjesto na poliptihu zauzima sv. Marija Magdalena, zaštitnica crkve i samostana. Na bočnim su slikama prikazani sv. Ivan Krstitelj te sv. Grgur. Sv. Franjo i sv. Kvirin, prikazani su uz Bogorodicu s Djetetom na gornjem djelu poliptiha.⁶³

Sv. Kvirin prikazan je u polufigurii. U desnoj ruci drži model grada, a u lijevoj pastoral. Na glavi nosi mitru, a odjeven je u biskupijsku albu bijelo-crvene boje i zlatno-zeleni pluvijal.

⁶³ <http://www.h-r-z.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/3520-završeni-visegodisnji-konzervatorsko-restauratorski-radovi-na-poliptihu-glavnog-oltara-sv-marije-magdalene-iz-franjevackog-samostana-u-portu-na-krku> (posjećeno 5.9.2020.)

4. 1. 7. Propovjedaonica, Mihovil Zierer, 1704. godine, katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Slika 10. Propovjedaonica, Mihovil Zierer, 1704. godine, katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Propovjedaonica koju je 1704. godine izradio Mihovil Zierer nalazi se pred apsidom u prezbiteriju sa sjeverne strane katedrale. Ograda propovjedaonica ima sedam strana, a u svakoj niši smješten je jedan kip. Postavljena su četiri evanđelista i tri crkvena oca. Evanđelisti se prepoznaju po svojim atributima, sv. Luka po volu, sv. Ivan po orlu, sv. Marko po lavu i sv. Matej po anđelu. Tri crkvena oca teško je prepoznati. Jedan od njih mogao bi biti sv. Kvirin jer je prikazan kao biskup, s mitrom na glavi i odjeven u biskupski ornat.⁶⁴

⁶⁴ ŽIC ROKOV Ivan, Drvorezbarski radovi iz doba baroka u krčkoj katedrali, u: Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 1978., 99.

4. 1. 8. Antependij, Paolo Veneziano, 14. stoljeće, Victoria and Albert Museum, London

Slika 11. Antependij, Paolo Veneziano, 14. stoljeće, Victoria and Albert Museum, London

Antependij s figuralnim vezom naručen je u 14. stoljeću za Katedralu Marijina Uznesenja u Krku. Antependij je izvezen prema nacrtu Paola Veneziana. U sakristiji katedrale nalazio se do kraja trećeg desetljeća 20. stoljeća, a od 1964. čuva se u Victoria and Albert Museum u Londonu.

Prikaz Krunjenja Bogorodice nalazi se u najširoj, središnjoj niši. Sa svake strane od središnjeg prikaza nalaze se po tri niše. U tim nišama prikazani su: Sv. Kvirin, sv. Petar, sv. Ivan Evanđelist, sv. Ivan Krstitelj, sv. Pavao i sv. Gaudencije.⁶⁵

⁶⁵ <http://collections.vam.ac.uk/item/O118420/the-veglia-altar-frontal-altar-frontal-paolo-veneziano/> (posjećeno 5.9.2020.)

4. 2. Sveti Gaudencije

Prikaz svetog Gaudencija pronađen je na osam djela na području Krčke biskupije. U exkatedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Osoru nalazi se oltarna pala iz 16. stoljeća na kojoj je prikazan sv. Gaudencije. Također u Osoru, u crkvi sv. Gaudencija nalazi se kip sv. Gaudencija iz 15. stoljeća i oltarna pala s prikazom sv. Gaudencija iz 19. stoljeća. Svetac je prikazan i na oltarnoj pali u franjevačkom samostanu u Nerezinama, na oltarnoj pali iz 17. stoljeća u župnoj crkvi sv. Antuna Opata u Velom Lošinj i u župnoj crkvi u Malom Lošinj na oltarnoj pali iz 19. stoljeća. Nadalje, na otoku Krku sv. Gaudencije je prikazan na poliptihu svete Lucije iz 14. stoljeća i na oltarnoj pali Sacra Conversazione iz 16. stoljeća koja se nalazi u Baški.

Sveti Gaudencije najčešće je prikazan kao bradati biskup s pastirskim štapom odjeven u biskupijski ornat. Na određenim prikazima u rukama drži model Osora ili Osorske katedrale, a moguće je da mu uz noge gmižu zmije.

4. 2. 1. Bogorodica s Djetetom, sv. Gaudencijem i sv. Nikolom s donatorima, Andrea Vicentino, druga polovica 16. stoljeća, katedrala Uzašašća Blažene Djevice Marije, Osor, Cres

Slika 12. Bogorodica s Djetetom, sv. Gaudencijem i sv. Nikolom s donatorima, Andrea Vicentino, druga polovica 16. st., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Osor, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna pala nalazi se na glavnom oltaru u exkatedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Osoru. Palu je oslikao Andrea Vicentino u drugoj polovici 16. stoljeća.⁶⁶

Središnje mjesto na slici zauzima Bogorodica s Djetetom okružena anđelima. Lijevo od Bogorodice, u prvom planu, stoji sv. Nikola, a desno sv. Gaudencije. Iza prikaza svetaca postavljeni su donatori oltarne pale.

Sveti Gaudencije prikazan je u punoj visini te u blagom kontrapostu iskoračuje lijevom nogom prema naprijed. U desnoj ruci drži model Osora, a u lijevoj pastirski štap. Bradati biskup na glavi nosi mitru, ima bijele rukavice, a biskupski ornat mu je zlatno – bijele boje.

⁶⁶ FUČIĆ Branko, *Apsyrtides: kulturno-povijesni putopis po otočju Cresa i Lošinja*, Turistička zajednica Mali Lošinj, 1995., 122.

4. 2. 2. Kip sv. Gaudencija, 15. st., crkva sv. Gaudencija, Osor

Slika 13. Kip sv. Gaudencija, 15. st., crkva sv. Gaudencija, Osor (foto. Dora Mrakovčić)

Skulptura sv. Gaudencija smještena je u istoimenoj crkvi sv. Gaudencija u Osoru.⁶⁷ Danas je skulptura izvan liturgijske funkcije, ali je zadržana u svetištu i nalazi se iza kasnobaroknog oltara s oltarnom palom sv. Gaudencija iz 19. stoljeća.⁶⁸

O majstoru ili radionici skulpture do sada nisu pronađeni konkretni podaci. Skulpturu se datira krajem 15. ili početkom 16. stoljeća.⁶⁹

Sv. Gaudencije prikazan je kao bradati biskup, bez pratećih atributa.⁷⁰ Prikazan je u sjedećem, strogo frontalnom stavu s pastoralom u lijevoj ruci i blagoslivlja desnom rukom. Svetac sjedi na jednostavnoj katedri s naznakom jastuka. Na glavi ima mitru, a odjeven je u kazulu i biskupovu albu.

⁶⁷ SUŠANJ PROTIĆ Tea, Svetac na prijestolju: Grupa drvenih skulptura s otoka Cresa, u: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 42/1, 2011., 189.

⁶⁸ Isto, 190.

⁶⁹ Isto, 195.

⁷⁰ Isto, 191.

4. 2. 3. Oltarna pala sv. Gaudencija, F. Caracristi, 1868. godine, Crkva sv. Gaudencija, Osor, Cres

Slika 14. Oltarna pala sv. Gaudencija, F. Caracristi, 1868. godine, crkva sv. Gaudencije, Osor, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Na glavnom oltaru u crkvi sv. Gaudencija u Osoru nalazi se oltarna pala s prikazom sv. Gaudencija. Oltarnu palu izradio je F. Caracristi 1868. godine.⁷¹

Svetac je prikazan u punoj visini. U lijevoj ruci drži pastirski štap, a desnom rukom blagoslivlja. Bradati biskup nosi mitru, rukavice, a plašt i biskupijska alba koje nosi crvene je i bijele boje. Na prikazu se može prepoznati veduta Osora s katedralom i more s jedrenjakom. Također, uz noge sv. Gaudencija može se prepoznati zmija kao njegov najčešći atribut.

⁷¹ FUČIĆ, op. cit., 1995., 124.

4. 2. 4. Sv. Franjo, sv. Gaudencije, sv. Bonaventura, sv. Klara, sv. Nikola, Baldassare d`Anna, kraj 16. stoljeća, Franjevački samostan, Nerezine, Lošinj

Slika 15. Sv. Franjo, sv. Gaudencije, sv. Bonaventura, sv. Klara, sv. Nikola, Baldassare d`Anna, kraj 16. stoljeća, Franjevački samostan, Nerezine, Lošinj (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna se slika nalazi na glavnom oltaru franjevačke crkve u Nerezinama. Autor pale je Baldassare d`Anna koji ju je naslikao krajem 16. stoljeća. Prikazan je sv. Franjo koji u molitvi prima Kristove rane. U donjem dijelu, u punoj visini, prikazani su slijeva nadesno: sv. Gaudencije, sv. Bonaventura, sv. Klara i sv. Nikola.⁷²

Sv. Gaudencije prikazan je kao sijedi, bradati biskup s pastirskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci. Na glavi nosi mitru, a osim bijele albe, odjeven je i u zlatno-crveni plašt.

⁷² Isto, 142.

4. 2. 5. Sv. Gaudencije i sv. Longin, 17. st., župna crkva sv. Antuna Opata Pustinjaka, Veli Lošinj

Slika 16. Sv. Gaudencije i sv. Longin, 17. stoljeće, župna crkva sv. Antuna Opata Pustinjaka, Veli Lošinj

Slika nepoznatog autora nastala je početkom 17. stoljeća. Danas je smještena desno od ulaza u župnoj crkvi sv. Antuna Opata u Velom Lošinj.

Smatra se da je slika u današnjem formatu isječak iz veće oltarne pale. Sv. Gaudencije prikazan je desno od prikaza raspeća, a sv. Longin lijevo. Ikonografsko obilježje slike jest ideja zamjene mjesta i vremena. Na slici su promijenjeni stvarno mjesto radnje i povijesne činjenice. U pozadini slike se umjesto Jeruzalema nalazi prikaz Osora. Važnost svetaca u odnosu prema prikazu raspela sugerira njihova veličina i smještaj u prvi plan.⁷³

Sv. Gaudencije prikazan je kao sijedi, bradati biskup. U desnoj ruci drži model Osorske kataderale. Biskupov je ornat bijelo-crvene boje. Na slici se može prepoznati i njegov najčešći atribut - zmije.

⁷³ BULIĆ Goran, Konzervatorsko – restauratorski radovi na slici Sv. Gaudencije i sv. Longin iz župne crkve sv. Antuna Opata Pustinjaka u Velom Lošinj, u: *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, Vol. 35 No. 35, 2011., 233-234

4. 2. 6. Sv. Gaudencije, sv. Kvirin, sv. Kristofor, sv. Martin i sv. Josip, 19. stoljeće, župna crkva Male Gospe, Mali Lošinj

Slika 17. Sv. Gaudencije, sv. Kvirin, sv. Kristofor, sv. Martin i sv. Josip, 19. stoljeće, župna crkva Male Gospe, Mali Lošinj (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna pala iz 19. stoljeća nalazi se na drugom oltaru sjevernog zida u župnoj crkvi Male Gospe u Malom Lošinju. Na pali je prikazan zaštitnik Krčke biskupije sv. Kvirin i suzaštitnici sv. Gaudencije i sv. Kristofor. Sadržan je i prikaz starog zaštitnika Malog Lošinja sv. Martina i zaštitnika opće crkve sv. Josipa.⁷⁴

Prvi slijeva prikazan je sv. Kvirina. Bradati svetac u lijevoj ruci drži pastirski štap, na glavi ima mitru, a odjeven je u bijelu haljinu i smeđi plašt. Pored njega stoji sv. Gaudencije. Sv. Gaudencije prikazan je kao sijedi, bradati biskup koji u rukama pridržava križ. Sv. Kristofor prikazan je u prvom planu. Mladi bradati svetac u rukama drži palminu granu, a na lijevom ramenu mu sjedi Krist. Odjeven je u haljinu žute boje i zaogrnut plaštom crvene boje.

⁷⁴ FUČIĆ, op. cit., 1995., 164.

4. 2. 7. Poliptih sv. Lucije, oko 1350., Biskupija, Krk

Slika 18. Poliptih sv. Lucije, oko 1350., Biskupija, Krk

Poliptih sv. Lucije danas se nalazi u biskupiji u Krku, a izvorno je resio glavni oltar crkve u Jurandvoru pokraj Baške. Djelo se prvi put spominje u rukopisu pastoralnih vizitacija iz 1617. godine. Danas se djelo pripisuje slikaru Paolu Venezianu i njegovoj radionici te se datira oko 1350. godine ⁷⁵

Na središnjem najvećem polju prikazana je sv. Lucija. Iznad prikaza sveteice nalazi se raspeće s Bogorodicom i sv. Ivanom Evanđelistom koje flankiraju arkandeo Gabrijel i Bogorodica Navještenja. Desno i lijevo od navještenja nalaze se po dvije dopojasne figure svetaca, slijeva nadesno: sv. Marko ili Kvirin, sv. Ivan Krstitelj, sv. Andrija i sv. Gaudencije. Svi sveci imaju puncirane aureole oko glave. Središnje polje s objiju strana flankiraju četiri scene s prizorima iz života sv. Lucije.

Sv. Gaudencije je sijed i bradat. Desnom rukom blagoslivlja, a u lijevoj drži pastoral. Na glavi nosi mitru te mu je biskupijski ornat većinom crvene boje.

Na poliptihu određeni autori prepoznaju lik sv. Kvirina, dok drugi tvrde da se radi o prikazu sv. Marka. Svetac lijevo od sv. Ivana Krstitelja je mladolik, s križem u desnoj ruci. Odjeven je u haljinu plave boje i zaogrnut je plaštom crvene boje.

⁷⁵ Putovima Frankopana: Frankopanska baština u Primorsko-goranskoj županiji, op. cit., 2018., 142.

4. 2. 8. Sacra Conversazione, početak 16. stoljeća, župna crkva sv. Trojstva, Baška

Slika 19. Sacra Conversazione, početak 16.st., župna crkva sv. Trojstva, Baška, Krk

Pala se nalazi u Baški na otoku Krku u sjevernoj lađi u župnoj crkvi Sv. Trojstva na oltaru sv. Ivana Krstitelja. Izvorno je krasila glavni oltar stare bašćanske župne crkve sv. Ivana Krstitelja. Premještena je nakon što je u 18. stoljeću sagrađena nova župna crkva.⁷⁶ Prema Gordani Soboti Matejčić autor bašćanske pale je slikar Juan Boschetus. Autorica, nadalje, smatra da je bašćanska slika nastala početkom 16. stoljeća kada je bilo preuređeno svetište stare župne crkve. Točnije, datira ju oko 1517. godine, koja je upisana na nadgrobnoj ploči Nikole Žuvanića u prezbiteriju, za kojeg je moguće da je prednjačio u financiranju izrade pale, zajedno s bratovštinom koja se je brinula o oltaru.⁷⁷

U sredini pale prikazana je Bogorodica na kamenom prijestolju s Djetetom u krilu. Dva anđela svirača sjede na bazi prijestolja. Lijevo od Bogorodice i Djeteta prikazan je sv.

⁷⁶ SOBOTA MATEJČIĆ Gordana, Pala Sveti razgovor iz Baške, u: Radovi Instituta za povijest umjetnosti 32, 2008., 107.

⁷⁷ Isto, 110.

Jeronim, a do njega sv. Petar. Na desnoj se strani nalazi prikaz sv. Ivan Evandelistu, a do njega sv. Pavla. U prvom planu sasvim lijevo kleči sv. Ivan Krstitelj. Nasuprot njemu, na desnoj strani, prikazan je sv. Gaudencije.

Sv. Gaudencije prikazan je u položaju klečanja sa sklopljenim rukama u stavu molitve. Lijevo uz sveca naslikana je posuda iz koje izvire zmije. Svetac je sijed i bradat, odjeven u crni plašt i smeđu haljinu. Iznad glave ima tanku i tek naznačenu bijelu aureolu, a pogled mu je usmjeren prema središnjem prikazu Bogorodice s Djetetom.⁷⁸

⁷⁸ CIKOVIĆ, op. cit., 2018., 258.

4. 3. Sveti Kristofor

Prikaz sv. Kristofora pronađen je na petnaest djela na području Krčke biskupije. Na otoku Rabu pronađeno je jedanaest djela, osam ih je u gradu Rabu, dva u Kamporu i jedan u Loparu. Na otoku Cresu pronađena su dva djela, a po jedno u gradu Cresu i Belom. Jedno djelo pronađeno je u Katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Krku, a jedno u župnoj crkve Male Gospe u Malom Lošinju. U exkatedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rabu pronađena su tri djela. Riječ je o prikazu sv. Kristofora na antependiju glavnog oltara iz 17. stoljeća, kipu sv. Kristofora iz 15. stoljeća i štukaturi s prikazom sv. Kristofora iz 18. stoljeća. Nadalje, u crkvi sv. Antona Opata nalazi se prikaz sv. Kristofora iz 15. stoljeća. U sakralnoj zbirci crkve sv. Justine čuva se zvono s prikazom sv. Kristofora iz 17. stoljeća, dijelovi poliptiha Paola Veneziana iz 14. stoljeća i kip sv. Kristofora na oltaru iz 17. stoljeća. U gradu Rabu sv. Kristofor prikazan je i na oltarnoj pali iz 18. stoljeća u crkvi sv. Križa. U Kamporu na otoku Rabu nalaze se dva djela s prikazom sv. Kristofora, jedan je poliptih sv. Bernardina iz 15. stoljeća, a drugi primjer je oslikani strop crkve iz 17. stoljeća. Sv. Kristofor prikazan je i na oltarnoj pali glavnog oltara u župnoj crkvi u Loparu na otoku Rabu. Na otoku Cresu, u gradu Cresu, sv. Kristofor prikazan je na pali Alvise Vivarinija iz 15. stoljeća, a u Belom je dijelom triptiha također iz 15. stoljeća. U Malom Lošinju, u župnoj crkvi, sv. Kristofor je prikazan na oltarnoj pali iz 19. stoljeća zajedno sa sv. Kvirinom i sv. Gaudencijem.

4. 3. 1. Sveti Kristofor, druga polovica 17. stoljeća, župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab

Slika 20. Sv. Kristofor, druga polovica 17. st., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (Foto. Dora Mrakovčić)

Na antependiju glavnog oltara rapske exkatedrale, u višebojnim mramornim intarzijama, nalazi se prikaz sv. Kristofora iz druge polovice 17. stoljeća.⁷⁹

Sv. Kristofor prikazan je kako gazi rijeku s Kristom na ramenu i s palminom granom u lijevoj ruci. Krist u desnoj ruci drži kuglu s križem. Sv. Kristofor prikazan je s bradom, s aureolom oko glave i odjeven je u jednostavnu haljinu koja seže do koljena.

⁷⁹ DOMIJAN, op. cit., 2001., 106.

4. 3. 2. Kip sv. Kristofora, Petar de Riboldis, 15. st., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab

Slika 21. Kip sv. Kristofora, Petar de Riboldis, 15. st., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Drveni kip sv. Kristofora nalazi se na prvom oltaru južnoga broda u exkatedrali u Rabu. Doima se kao reljef jer je od početka bilo zamišljeno da bude postavljen u nišu. Pripisuje se Petru de Riboldisu i datira se u četvrto desetljeće 15. stoljeća.

Sv. Kristofor prikazan je s Kristom na ramenu. U Kristovoj su ruci jabuka i križ. Zaštitnik grada Raba gazi rijeku i u ruci drži palminu granu. Bradat je i odjeven u crvenu haljinu s tamnozelenim dijelovima.⁸⁰

⁸⁰ PETRICIOLI Ivo, Zapažanja o drvenoj gotičkoj skulpturi u Rabu u: *Rapski zbornik*, 1987., 317.

4. 3. 3. Štukatura sv. Kristofora, Giacomo i Clemente Sommazzi, 1798. godina, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab

Slika 22. Štukatura sv. Kristofora, Giacomo i Clemente Sommazzi, 1798., župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Štukatura sv. Kristofora izvedena je 1798. godine na novom stropu rapske exkatedrale. Strop su izveli štukateri iz Ticina Giacomo i Clemente Sommazzi. Strop je uklonjen u purifikacijskom konzervatorskom zahvatu potkraj šezdesetih godina i danas je smješten na zidu u desnom brodu katedrale.⁸¹

U ovalnim su se medaljonima osim sv. Kristofora nalazili i prikazi sv. Marina i sv. Lea. Sv. Kristofor prikazan je kako gazi rijeku s Kristom na lijevom ramenu. U desnoj ruci drži palminu granu, a lijevom rukom pridržava Krista. Prikazan je s bradom i odjeven u haljinu koja seže do koljena.

⁸¹ DOMIJAN, op. cit., 2001., 105.

4. 3. 4. Sv. Kristofor, Juan Buscheta, 15. st., crkva sv. Antona Opata, Rab

Slika 23. Sv. Kristofor, Juan Buscheta, 15.st., crkva sv. Antona Opata, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Na glavnom oltaru u svetištu crkve sv. Antona Opata u Rabu nalazi se sjedeća monumentalna figura renesanskih osobina sv. Antuna Opata. Lijevo i desno od skulpture nalaze se dvije figure, sv. Kristofora i sv. Tudora, slikane na dasci. Slike na dasci pripisuju se Juanu Buscheta i datiraju u 15. stoljeće.⁸²

Prikaz sv. Kristofora nalazi se desno od središnje skulpture sv. Antuna Opata. Prikazan je kako gazi kroz rijeku s Kristom na ramenu. U ruci drži palminu granu. Oko glave mu je aureola, a odjeven je u tamnocrvenu haljinu i zaogrnut plaštom žute boje.

⁸² Isto, 115.

4. 3. 5. Dijelovi poliptiha, Paolo Veneziano, sredina 14. stoljeća, sakralna zbirka crkve sv. Justine, Rab

Slika 24. Dijelovi poliptiha, Paolo Veneziano, sredina 14. st., sakralna zbirka crkve sv. Justine, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

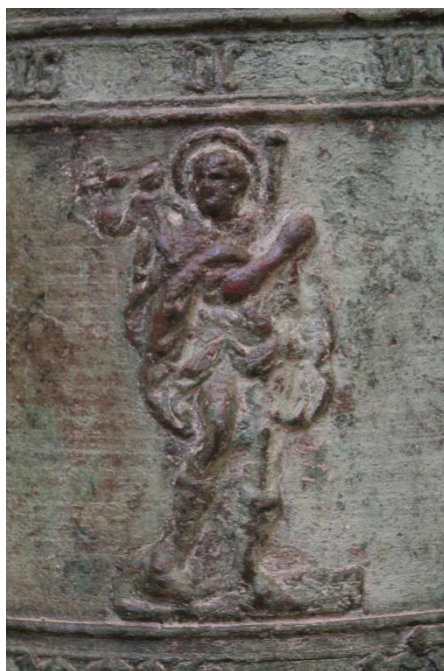
Poliptih je danas dio sakralne zbirke u crkvi sv. Justine u Rabu, a izvorno se nalazio u porušenoj crkvi sv. Ivana Evanđelista. Pripisuje se Paolu Venezianu i datira u sredinu 14. stoljeća.

U središtu kompozicije prikazano je raspeće. S lijeve i desne strane raspeća prikazani su sljedeći sveci: sv. Stratonicus, biskup Ermolaus, sv. Matej Evanđelist, sv. Kristofor, sv. Tekla i jedan mladoliki nepoznati svetac.⁸³

Sv. Kristofor nalazi se lijevo od prikaza raspeća. Prikazan je kako hoda po rijeci s Kristom na ramenu. U desnoj ruci drži palminu granu, a lijevom rukom pridržava malenog Krista. Odjeven je u tamnozelenu haljinu i zaogrnut crvenim plaštem. Svetac izgleda mladoliko, sa smeđom kosom i bradom.

⁸³ Isto, 142.

4. 3. 6. Zvono s reljefnim prikazima Bogorodice s Kristom u naručju, sv. Kristofora i raspeća, 1601. godina, sakralna zbirna crkve sv. Justine, Rab

Slika 25. Zvono s prikazom Bogorodice s Djetetom, sv. Kristofora i raspeća, 1601., sakralna zbirka crkve sv. Justine, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Zvono iz 1601. godine danas je dijelom sakralne zbirke u crkvi sv. Justine u Rabu. Izvorno se nalazilo na zvoniku Katedrale. U bronci ga je izlio Iacobus Calderarius. Na zvonu se nalaze prikazi Bogorodice s Kristom u naručju, raspeće i sv. Kristofor.⁸⁴ Sv. Kristofor prikazan s aureolom oko glave i palminom granom u lijevoj ruci. Gazi kroz rijeku dok mu na desnom ramenu sjedi mali Krist.

⁸⁴ Isto, 137.

4. 3. 7. Kip sv. Kristofora, početak 17. stoljeća, crkva sv. Justine, Rab

Slika 26. Kip sv. Kristofora, početak 17. st., crkva sv. Justine, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Na drvenom manirističkom oltaru u crkvi sv. Justine u Rabu, desno od oltarne pale, nalazi se kip sv. Kristofora. Oltar s kipovima datira se u početak 17. stoljeća. Arhitektura oltara je pozlaćena, a kipovi su obojeni.⁸⁵

Sv. Kristofor prikazan je s Kristom na ramenu, dok u desnoj ruci drži palminu granu. Bradati biskup ima aureolu oko glave i odjeven je u haljinu zlatnosmeđe boje.

⁸⁵ Isto, 133.

4. 3. 8. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom, sv. Vincenzom Ferrerijem, sv. Jeronimom, sv. Antunom Padovanskim, sv. Alojzijem Gonzagom i sv. Ivanom Evanđelistom, Giovanni Scajari, 18. stoljeće, crkva sv. Križa, Rab

Slika 27. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom, sv. Vincenzom Ferrerijem, sv. Jeronimom, sv. Antunom Padovanskim, sv. Alojzijem Gonzagom i sv. Ivanom Evanđelistom, Gioanni Scajari, 18. st., crkva sv. Križa, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna pala nalazi se na oltaru u crkvi sv. Križa u Rabu. Riječ je o pali portante, tj. oltarnoj slici koja je služila kao okvir „čudotvornom“ raspelu koje se nekada nalazilo u sredini oltara. Datira se u sedmo desetljeće 18. stoljeća i pripisuje se Giovanniju Scajariju.⁸⁶

Na oltarnoj pali prikazana je Bogorodica s Kristom u krilu, sv. Kristofor, sv. Vincenzo Ferreri, sv. Jeronim, sv. Antun Padovanski, sv. Alojzije Gonzaga i sv. Ivan Evanđelist.

Sv. Kristofor je u polusjedećem položaju, a na ramenima mu je Krist koji u desnoj ruci pridržava kuglu s križem. Sv. Kristofor u desnoj ruci drži palminu granu. Prikazan je sa smeđom kosom i bradom, a odjeven je u haljinu zelene boje.

⁸⁶ Isto, 148.

4. 3. 9. Poliptih Sv. Bernardina, Antonio i Bartolomeo Vivarini, 1458., crkva sv. Bernardina, Kampor, Rab

Slika 28. Poliptih sv. Bernardina, Antonio i Bartolomeo Vivarini, 1458., crkva sv. Bernardina, Kampor, Rab

Poliptih sv. Bernardina nalazi se u crkvi sv. Bernardina u Kamporu na otoku Rabu. Izradili su ga Antonio i Bartolomeo Vivarini 1458. godine.

Poliptih se sastoji od deset oslikanih drvenih panela raspoređenih u dva horizontalna reda. Na pet panela donjeg reda prikazani su stojeći sveci u punim visinama: u sredini je sv. Bernardin, lijevo od njega sv. Franjo Asiški i sv. Petar, a desno sv. Kristofor s malim Isusom i sv. Antun Padovanski. Na panelima gornjeg reda sveci i svetece prikazani su u polufigurama. Središnji panel prikazuje Bogorodicu s Djetetom, lijevo od nje su sv. Ivan Krstitelj i sv. Jeronim, a desno sv. Eufemija i sv. Ljudevit Tuluški. Svi svetački likovi prikazani su na zlatnim pozadinama i imaju puncirane aureole. Odabir prikazanih svetaca ukazuje na ikonografski program prilagođen rapskoj sredini, kamporskom samostanu i franjevačkoj zajednici.⁸⁷

Sv. Kristofor prikazan kako gazi kroz rijeku s Kristom na lijevom ramenu. Desnom se rukom oslanja o palmin štap, a lijevom podiže skute. Prostor u kojem se nalazi je sivi niski kameni pejzaž.

⁸⁷BRAUT Ivan, MAJER JURIŠIĆ Krasanka, ŠURINA Edita, Franjevački samostanski kompleks sv. Bernardina Sijenskog u Kamporu na otoku Rabu, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Zagreb, 2020., 75-76.

4. 3. 10. Bogorodica Bezgrješnog Začeca sa sv. Kristoforom i sv. Bernardinom, Mate Otoni Napoli, 1669., crkva sv. Bernardina, Kampor, Rab

Slika 29. Bogorodica Bezgrješnog Začeca sa sv. Kristoforom i sv. Bernardinom, Mate Otoni Napoli, 1669., crkva sv. Bernardina, Kampor, Rab

Drveni strop u crkvi sv. Bernardina u Kamporu oslikan je s dvadeset i sedam slika. Slikar Mate Otoni Napoli oslikao je tabulat 1669. godine. Na najvećem polju naslikana je Imakulata. S jedne je strane prikaz sv. Kristofora s Djetetom, a s druge sv. Bernardina.⁸⁸

Unutar dvadeset i šest pravokutnih polja smještenih uokolo središnjeg prikazana je hagiografija o životu sv. Franje i franjevačkih svetaca.⁸⁹

Sv. Kristofor prikazan je kako gazi kroz rijeku s Kristom na desnom ramenu i palminom granom u ruci. Odjeća mu je smeđe i crvene boje. Ima dugu smeđu kosu i bradu, a pogled mu je usmjeren prema Kristu.

⁸⁸ Isto, 22.

⁸⁹ Isto, 82.

4. 3. 11. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom i sv. Ivanom Krstiljem, župna crkva sv. Ivana Krstitelja, Lopar, Rab

Slika 30. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom i sv. Ivanom Krstiteljem, župna crkva sv. Ivana Krstitelja, Lopar, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna pala smještena je na glavnom oltaru u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Loparu na Rabu. Na pali je prikazana Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom i sv. Ivanom Krstiteljem.

Sv. Kristofor desno je od Bogorodica. Na ramenima nosi malenog Krista, koji u ruci drži kuglu s križem. Sv. Kristofor u rukama drži palminu granu, a pogled mu je usmjeren prema Kristu. Odjeven je u tuniku bijelo-smeđe boje. U pozadini njegovog prikaza nadzire se rapska katedrala.

4. 3.12. Bogorodica zaštitnica, sv. Sebastijan i sveci, Alvise Vivarini, 1486., župni ured, Cres

Slika 31. Bogorodica zaštitnica, sv. Sebastijan i sveci, Alvise Vivarini, 1486., župni ured, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna je pala danas smještena u župnom uredu u Cresu. Ne zna se pouzdano gdje se slika izvorno nalazila. Smatra se da je možda podrijetlom iz zborne crkve Marije Snježne.⁹⁰ Palu je naslikao Alvise Vivarini 1486. godine.

U interijeru stoji pet svetaca u punoj visini, vodoravno poredanih u plitkom polukrugu. Središnju os predstavlja crni mramorni stup i lik sv. Sebastijana pred njim. Lijevo do njega naslikan je sv. Damijan. Od sv. Kuzme ostao je samo dlan i posudica za lijekove. Simetrično s desne nalaze se sv. Katarina Aleksandrijska i sv. Kristofor. U luneti iznad stoji prikaz Bogorodice zaštitnice.

Sv. Kristofor prikazan je u profilu, oslonjen o palmin štap i pridržava malenog Krista lijevom rukom. Prikazan je s dugom smeđom kosom i bradom, a odjeven je u žutu haljinu.

⁹⁰ Tizian, Tintoretto, Veronese: veliki majstori renesanse – katalog, op. cit., 2012., 77.

4. 3. 13. Triptih (sv. Kristofor, Bogorodica s Djetetom, sv. Sebastijan), druga polovica 15. stoljeća , župni ured, Beli, Cres

Slika 32. Triptih (sv. Kristofor, Bogorodica s Djetetom, sv. Sebastijan), druga polovica 15. st., župni ured, Beli, Cres

Danas se polikromirani drveni triptih nalazi u župnom uredu u Belom na otoku Cresu, a izvorno je bio smješten u kapeli Gospe Lurdske uz župnu crkvu Prikazanja Bogorodice u Hramu u Belom. Središnji reljef prikazuje Bogorodicu s Djetetom, a bočne figure prikazuju sv. Kristofora i sv. Sebastijana.⁹¹

Triptih se datira u drugu polovicu 15. stoljeća i smatra se importom iz Venecije. Stilskom se analizom također pripisuje venecijansko-muranskoj radionici koja je bila upoznata s radom Antonija i Bartolomea Vivarinija.⁹²

Sv. Kristofor prikazan je uspravno i s Kristom na lijevom ramenu. Lijevom se rukom naslanja na bok, a u desnoj ruci držao je štap koji je danas izgubljen. Prikazan je s dugom smeđom kosom i bradom, odjeven je u zlatnu haljinu do koljena, a plašt mu je prebačen preko desne ruke. Krist sjedi na desnom ramenu sv. Kristofora i pridržava mu se za glavu.⁹³

⁹¹ SUŠANJ Tea, Dva drvorezbarena triptiha s otoka Cresa, u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, 48/1, 2005., 47.

⁹² Isto, 48.

⁹³ Isto, 47.

4. 3. 14. Sv. Nikola sa sv. Kristoforom, sv. Gaetanom iz Thiene, sv. Karlom Boromejskim i nepoznatim svecem, kraj 18. stoljeća, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Slika 33. Sv. Nikola sa sv. Kristoforom, sv. Gaetanom iz Thiene, sv. Karlom Boromejskim i nepoznatim svecem, 18. st., Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Oltarna pala s prikazom sv. Nikole sa sv. Kristoforom, sv. Gaetanom iz Thiene, sv. Karlom Boromejskim i nepoznatim svecem nalazi se na oltaru u kapeli sv. Nikole u Katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Krku. Autor pale je nepoznat, a datira ju se u posljednju trećinu 18. stoljeća.⁹⁴

Sv. Kristofor prikazan je lijevo od središnjeg prikaza sv. Nikole. Na ramenima nosi malenog Krista koji u desnoj ruci drži kuglu s križem. Sv. Kristofor prikazan je sa sijedom kosom i bradom, a pogled mu je usmjeren prema Kristu. Odjeven je u crno-bijelu haljinu i u desnoj ruci drži palminu granu.

⁹⁴ BRALIĆ Višnja, Barokno slikarstvo u sjevernojadranskoj Hrvatskoj – slikari, radionice, utjecaji, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu doktorska disertacija, 2012., 221.

5. Zaključak

Slojevita povijest Krčke biskupije otvara mogućnosti za razna istraživanja. O svecima zaštitnicima Krčke biskupije do danas je proveden mali broj istraživanja. Njihov je kult među lokalnim stanovništvom od samog početka bio jako snažan, što se odrazilo na svakodnevni vjerski život. Njihov značaj odrazio se također i u umjetnosti. Pronađeno je ukupno trideset djela na području biskupije na kojima su prikazani sveci zaštitnici. Daljnjim istraživanjima zasigurno bi se otkrila nekolicina drugih djela s njihovim prikazima. Svi sveci na pronađenim djelima prikazuju se u uopćenim ikonografskim formama i kanonima. Jedine specifičnosti prikaza na području biskupije jesu model grada Krka kao atribut sv. Kvirin i model grada Osora kao atribut sv. Gaudencija.

Popis literature

- BOLONIĆ Mihovil, ŽIC ROKOV Ivan, Otok Krk kroz vjekove, Kršćanska sadašnjost, 2002.
- BRADANOVIĆ Marijan, Šesterostrana kruna cisterne krčkog providura Angela Gradeniga, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 40/1, 2005., 239 - 253.
- BRAUT Ivan, MAJER JURIŠIĆ Krasanka, ŠURINA Edita, Franjevački samostanski kompleks sv. Bernardina Sijenskog u Kampionu na otoku Rabu, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Zagreb, 2020.
- BULIĆ Goran, Konzervatorsko – restauratorski radovi na slici Sv. Gaudencije i sv. Longin iz župne crkve sv. Antuna Opata Pustinjaka u Velom Lošinj, u: *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, Vol. 35 No. 35, 2011., 233-240.
- BUZOV Marija, Kvirin – sisački biskup i mučenik, u: *Riječi: časopis za književnost, kulturu i znanost*, 2003/1, 1 – 24.
- BRALIĆ Višnja, Barokno slikarstvo u sjevernojadranskoj Hrvatskoj – slikari, radionice, utjecaji, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu doktorska disertacija, 2012.
- CIKOVIĆ Danijel, Liturgijska oprema kaptolskih crkava otoka krka u zapisniku pastoralne vizitacije biskupa Stefana Davida iz 1685. godine, Sveučilište u Zadru, doktorska disertacija, 2018.
- DOMIJAN Miljenko, Rab, grad umjetnosti, Barbat, Zagreb 2001.
- FUČIĆ Branko, Apsyrtides: Kulturno-povijesni putopis po otočju Cresa i Lošinja, Mali Lošinj, 1995.
- GALOVIĆ Tomislav, Sveti Kvirin i Krčka biskupija, u: *Krčki kalendar* 2013., 120 – 125.
- IVANČEVIĆ Radovan, Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva i uvod u ikonologiju, Zagreb, 1985.
- KNIEWALD Dragutin, Relikvijarij sv. Kristofora na Rabu, u: *Bogoslovna smotra* 18/2, 1930., 260-264.
- KUNČIĆ Meri, LADIĆ Zoran, Rabljani u tisućugodišnjem okrilju svetoga Kristofora, u: *Hrvatska revija*, 2003/2, 85 – 89.
- LALOŠEVIĆ Vesna, BOTIĆ Katarina, Novi prilog proučavanju kulta sisačkog biskupa sv. Kvirina, U: *Finis Coronat Opus – zbornik radova posvećenik Mariji Buzov povodom 65. obljetnice života*, 2016.
- MILADINOV Marina, NIKOLIĆ Zrinka, Svetac i zmija, u: *Hrvatska revija* 2002/1, 59 – 63.
- PETRICIOLI Ivo, Zapažanja o drvenoj gotičkoj skulpturi u Rabu u: *Rapski zbornik*, 1987., 313-319.

PETROVIĆ Ivanka, Siscijski biskup sveti Kvirin i panonska martirska hagiografija, u: *Antiquam fidem: Zbornik radova sa znanstvenog skupa Antiquam fidenim*, Sisak, 2010.

SOBOTA MATEJČIĆ Gordana, Pala Sveti razgovor iz Baške, u: *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 32, 2008., 107 - 114.

SUŠANJ PROTIĆ Tea, Svetac na prijestolju: Grupa drvenih skulptura s otoka Cresa, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 42/1, 2011., 187 - 203.

SUŠANJ Tea, Dva drvorezbarena triptiha s otoka Cresa, u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, 48/1, 2005., 45 - 51.

VELČIĆ Franjo, Krčka biskupija: danas i u prošlosti, Biskupijski ordinarijat, Krk, 2002.

VELČIĆ Franjo, Povijesno-zemljopisni pregled Krčke biskupije, u: *Krčka biskupija – otoci žude za njegovim naukom*, Biskupija Krk, Krk, 2009., 7-15.

ŽIC ROKOV Ivan, Drvorezbarski radovi iz doba baroka u krčkoj katedrali, u: *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, 1978., 95-106.

Tizian, Tintoretto, Veronese: veliki majstori renesanse – katalog, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2012.

Putevima Frankopana: Frankopanska baština u Primorsko-goranskoj županiji, Primorsko-goranska županija, Rijeka, 2018.

Popis izvora

<http://www.h-r-z.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/3520-završeni-visegodisnji-konzervatorsko-restauratorski-radovi-na-poliptihu-glavnog-oltara-sv-marije-magdalene-iz-franjevackog-samostana-u-portu-na-krku> (posjećeno 5.9.2020.)

<http://collections.vam.ac.uk/item/O118420/the-veglia-altar-frontal-altar-frontal-paolo-veneziano/> (posjećeno 5.9.2020.)

Popis ilustracija

Slika 1. Relikvija sv. Kvirina, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 2. Relikvija sv. Gaudencija, Osor (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 3. Relikvija sv. Kristofora, Katedrala, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 4. Kip sv. Kvirina, druga polovica 15.st., Krk (foto. preuzeto iz: <http://history.grad-krk.hr/Hr/kj/kvirinskulptura>)

Slika 5. Frankopanska pala, 1477., riznica Katedrale Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Slika 6. Srebrni reljef sv. Kvirina, 16. stoljeće, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 7. Kruna cisterne providura Angela Gradeniga, 1558., Krk (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 8. Poliptih Bogorodice s Djetetom i svecima, 16. stoljeće, Franjevačka crkva Navještenja Marijina, Košljun (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 9. Sv. Marija Magdalena, sv. Ivan Kristelj, sv. Grgur, sv. Franjo, sv. Kvirin, sv., 16.st. Franjevački samostan, Porat, Krk (foto. preuzeto iz: <http://www.h-r-z.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/3520-završeni-visegodisnji-konzervatorsko-restauratorski-radovi-na-poliptihu-glavnog-oltara-sv-marije-magdalene-iz-franjevackog-samostana-u-portu-na-krku>)

Slika 10. Propovjedaonica, Mihovil Zierer, 1704. godine, katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk

Slika 11. Antependij, Paolo Veneziano, 14. stoljeće, Victoria and Albert Museum, London (foto. preuzeto iz: <http://collections.vam.ac.uk/item/O118420/the-veglia-altar-frontal-altar-frontal-paolo-veneziano/>)

Slika 12. Bogorodica s Djetetom, sv. Gaudencijem i sv. Nikolom s donatorima, Andrea Vicentino, druga polovica 16. st., katedrala Uzašašća Blažene Djevice Marije, Osor, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 13. Kip sv. Gaudencija, 15. st., crkva sv. Gaudencija, Osor (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 14. Oltarna pala sv. Gaudencija, F. Caracristi, 1868. godine, crkva sv. Gaudencije, Osor, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 15. Sv. Franjo, sv. Gaudencije, sv. Bonaventura, sv. Klara, sv. Nikola, Baldassare d'Anna, kraj 16. stoljeća, Franjevački samostan, Nerezine, Lošinj (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 16. Slika 16. Sv. Gaudencije i sv. Longin, 17. stoljeće, župna crkva sv. Antuna Opata Pustinjaka, Veli Lošinj (foto. preuzeto iz: BULIĆ, op. cit., 2011.)

Slika 17. Sv. Gaudencije, sv. Kvirin, sv. Kristofor, sv. Martin i sv. Josip, 19. stoljeće, župna crkva Male Gospe, Mali Lošinj (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 18. Poliptih sv. Lucije, oko 1350., Krk Biskupija (foto. preuzeto iz: <http://krk.rijekaheritage.org/hr/kj/svetalucija>)

Slika 19. Sacra Conversazione, početak 16.stoljeća, Baška (foto. preuzeto iz: SOBOTA MATEJČIĆ, op. cit., 2008.)

Slika 20. Sveti Kristofor, druga polovica 17. stoljeća, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 21. Reljef sv. Kristofora, Petar de Riboldis, 15. st., Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 22. Štukatura sv. Kristofora, Giacomo i Clemente Sommazzi, 1798. godina, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 23. Sv. Kristofor, Juan Buscheta, 15. st., crkva sv. Antona Opata u Rabu (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 24. Dijelovi poliptiha, Paolo Veneziano, sredina 14. stoljeća, sakralna zbirka crkve sv. Justine, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 25. Zvono s reljefnim prikazima Bogorodice s Kristom u naručju, sv. Kristofora i Raspeća, 1601. godina, sakralna zbirna crkve sv. Justine, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 26. Kip svetog Kristofora, početak 17. stoljeća, crkva sv. Justine, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 27. Oltarna pala, Giovanni Scajari, 18. stoljeće, crkva sv. Križa, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 28. Poliptih Sv. Bernardina, Antonio i Bartolomeo Vivarini, 1458., crkva sv. Bernardina, Kapor (foto. preuzeto iz: BRAUT, MAJER JURIŠIĆ, ŠURINA, op. cit., 2020.)

Slika 29. Bogorodica Bezgrješnog Začeca sa sv. Kristoforom i sv. Bernardinom, 1667/9. godine, crkva sv. Bernardina, Kapor (foto. preuzeto iz: BRAUT, MAJER JURIŠIĆ, ŠURINA, op. cit., 2020.)

Slika 30. Bogorodica s Djetetom, sv. Kristoforom i sv. Ivanom Kristeljem, župna crkva Sv. Ivana Krstitelja, Lopar, Rab (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 31. Bogorodica zaštitnica, sv. Sebastijan i sveci, Alvise Vivarini, 1486., župni ured, Cres (foto. Dora Mrakovčić)

Slika 32. Triptih (sv. Kristofor, Bogorodica s Djetetom, sv. Sebastijan), druga polovica 15. stoljeća, župni ured, Beli, Cres (foto. preuzeto iz: SUŠANJ, op. cit., 2005.)

Slika 33. Sv. Nikola sa sv. Kristoforom, sv. Gaetanom iz Thiene, sv. Karlom Boromejskim i nepoznatim svecem, kraj 18. stoljeća, Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije, Krk (foto. Dora Mrakovčić)